

Lærervejledning – Fortæl det og skriv det!

Formål

Materialet er udviklet til at hjælpe børn i de første skoleår (1.–2. klasse) med at overvinde de første barrierer i forhold til at fortælle og skrive sammenhængende tekster. Mange børn har svært ved selvstændigt at finde på en hel historie med et dramatisk forløb og en passende slutning.

Fortæl det og skriv det! giver en konkret og visuel støtte gennem billedforløb, der fungerer som en "rød tråd". Materialet kan bruges både til:

- **Skriveøvelser:** Børnene skriver deres egne tekster baseret på billederne.
- **Mundtlige øvelser:** Børnene fortæller historien højt (særligt velegnet til børn, der endnu ikke kan skrive, eller til sprogstimulering).

Indhold

Billedkortæsken indeholder:

- **14 billedhistorier** med i alt **72 enkeltkort**.
- Hver historie består af **4–6 billeder**, der viser et kronologisk forløb.
- Hver historie slutter med en lille **pointe** (en overraskelse eller en sjov vending), der giver historien mening og motivation.
- **Nummerering:** Hvert sæt af kort har et stort nummer på bagsiden (f.eks. "3"), og de enkelte kort i forløbet er nummereret (f.eks. 3.1, 3.2, 3.3, 3.4) for nem sortering.
- **Vejledning:** Denne pædagogiske beskrivelse.

Læringsmål

Gennem arbejdet med materialet trænes følgende kompetencer:

- **Kronologi:** Genkende og efterfølge en logisk handlingsrækkefølge.
- **Fortælleevne:** Genfortælle en historie med egne ord.
- **Sproglig struktur:** Gengive billedindhold i enkle, korrekte sætninger.
- **Skriveproces:** Skrive sine første små historier med fokus på sammenhæng.

Forslag til undervisning og differentiering

Materialet er fleksibelt og kan tilpasses efter børnenes færdighedsniveau. Her er konkrete forslag til, hvordan kortene kan bruges:

1. Ordning af billedforløbet

- **Opgave:** Børnene får en samling af billedkort fra én historie (f.eks. 4 kort), der er blandet om.
- **Mål:** Børnene skal lægge kortene i den rigtige rækkefølge og begrunde deres valg.
- **Fokus:** Logisk tænkning og forståelse for årsag og virkning.

2. Mundtlig genfortælling

- **Opgave:** Når rækkefølgen er lagt, skal børnene fortælle historien højt.
- **Differentiering:**
 - *Niveau 1:* Beskrive, hvad der sker på hvert enkelt billede ("Her ser vi en dreng, der...").
 - *Niveau 2:* Fortælle hele historien sammenhængende med bindeord ("Først...", "Derefter...", "Men så...").
- **Fokus:** Sproglig flyd, ordforråd og mundtlig struktur.

3. Skriveøvelser (Det skriftlige arbejde)

Børnene kan arbejde med teksterne på flere niveauer:

- **Enkeltstående sætninger:** Børnene skriver én sætning under hvert billede. Dette er en god start for børn, der er i gang med at lære at skrive.
- **Udvidet tekst:** Børnene skriver en sammenhængende tekst, hvor de udsmykker beskrivelserne og tilføjer detaljer (f.eks. hvordan figurerne føler sig, eller hvad de siger).
- **Planlægning:** Før skrivningen kan børnene bruge spørgsmålene *Hvem? Hvor? Hvad? Når? Hvorfor?* til at planlægge handlingen.

4. Sprogstimulering og sprogbehandling

Materialet er særligt velegnet til:

- **Sprogstimulering:** Til børn, der har brug for ekstra støtte til at strukturere deres talesprog.
- **Dansk som andetsprog (DAS):** De visuelle billeder giver en fælles forståelsesramme, der gør det nemmere at tilegne sig nyt ordforråd.
- **Specialpædagogik:** De korte, klare billedrækker med en tydelig pointe skaber succesoplevelser og motivation.
- **Sprogbehandling:** Som samtalestarter og øvelsesmateriale i sprogbehandlende sammenhænge.

Eksempler på historier i æsken

For at give læreren et overblik over indholdet, her er en kort oversigt over de 14 historier:

1. **En sjov sejltur:** Børn i en gummibåd, hvor den mindste dreng holder proppen, mens båden taber luft.
2. **Alt godt kommer ovenfra:** En bedstefar i hængekøje, der bliver ramt af fugleklatte, og som senere beskyttes af en paraply.
3. **Kørsel i det ukendte:** En skoleklasse, der tager U-banen, men lærerne bliver stående på perronen.
4. **Bilrace med overraskelse:** En dreng, der spiller på sin mobil i sengen, og som bliver afsløret af sin far.
5. **Velfortjent is:** Børn, der ikke har penge til is, men tjener penge ved at lave kunststykker på torvet.
6. **Skygemonsteret:** To piger, der bliver forskrækket af et "monster" i mørket, som viser sig at være naboen med indkøbsposer.
7. **Snublefælden:** En mor, der snubler over en fjernstyret bil, som sønnen har glemt at rydde op.
8. **Killingen i nød:** En pige, der forsøger at redde en killing fra et tag, men falder selv – det viser sig at være en drøm.
9. **Den skjulte skat:** Børn, der mister en glaskugle i en regnvandsbrønd og opdager en skat...
10. **En forhekset nat:** Børn, der sover i telt og bliver bange for lyde, som viser sig at komme fra et pindsvin.
11. **Tilbageleveret:** Børn, der mister deres bold på en byggeplads, men en gravemaskinefører redder bolden.
12. **Råkost til firben:** En pige, der får gulerødder i stedet for slik, og som giver dem til kaninerne.
13. **Nattekæmperen:** En pige, der skræmmer sin mor ved at hænge en frakke op som et spøgelse.
14. **En god byttehandel:** En dreng, der bytter sit sunde madpakkebrød med mønter fra en ven.

Tips til brug

- **Sortering:** Brug nummereringen på bagsiden til at holde styr på kortene. Det er en god øvelse for børnene at sortere kortene efter brug.
- **Differentiering:** Lad nogle børn arbejde med kun 3–4 billeder, mens andre arbejder med hele forløbet.
- **Kreativitet:** Opfordr børnene til at tegne deres egen slutning, hvis de ønsker at ændre på historiens forløb.

Materialet er udformet til at skabe glæde ved sproget og give børn den nødvendige struktur til at mestre både det mundtlige og det skriftlige sprog.